

УКРАЇНА
ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ

ПОСТАНОВА

13 серпня 2026 року

м. Київ

№ 70

Про нелегітимність організації підготовки та проведення на тимчасово окупованих територіях України "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року

В умовах триваючої збройної агресії російської федерації продовжується системне використання виборчих процедур як інструменту легітимізації тимчасової окупації частини України, незаконного поширення власної юрисдикції на суверенну територію України та її примусової інтеграції до політичного і правового простору держави-агресора.

Попри чітку міжнародно-правову оцінку незаконності таких дій, їх неодноразове засудження Україною та міжнародною спільнотою, а також визнання будь-яких проведених на тимчасово окупованих територіях України "виборів" і "референдумів" нікчемними та такими, що не створюють жодних правових наслідків, російська федерація продовжує активно використовувати виборчі процедури як складову своєї гібридної війни та іноземного втручання у демократичні процеси України, у такий спосіб засвідчуючи документально власні міжнародні злочини.

Черговим документально підтвердженням міжнародним злочином є нелегітимна організація підготовки та проведення "виборів" депутатів державної думи російської федерації 20 вересня 2026 року.

Так, за повідомленням медіа, 16 червня 2026 року президент російської федерації підписав указ № 428 про призначення на 20 вересня 2026 року "виборів" депутатів державної думи федеральних зборів рф нового скликання, голосування на яких відбудуватиметься з 18 до 20 вересня.

На вказаних "виборах" планується обрати 450 депутатів, половину з яких – за партійними списками, половину – в одномандатних виборчих округах. Схему таких виборчих округів схвалено постановою центральної виборчої комісії рф від 25 квітня 2025 року № 199/1541-8 та затверджено відповідним федеральним законом російської федерації від 23 травня 2025 року № 107-ФЗ.

Водночас 11 одномандатних виборчих округів країна-агресор незаконно утворила на тимчасово окупованих територіях України: у Донецькій області – 3, Луганській – 2, Запорізькій – 1, Херсонській – 1, в Автономній Республіці Крим – 3, у місті Севастополі – 1.

Після призначення виборів центральна виборча комісія рф прийняла низку спеціальних рішень щодо організації "виборчого процесу" на тимчасово окупованих територіях України. Зокрема, постановою від 17 червня 2026 року № 9/89-9 було ухвалено рішення про проведення виборів на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської областей, де рф запровадила режим воєнного стану, а постановою від 24 червня 2026 року № 10/100-9 затверджено спеціальне положення про особливості підготовки та проведення виборів депутатів державної думи на деяких територіях, у тому числі на вказаних та території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя. Цим положенням передбачено можливість обмежити оприлюднення інформації про виборчі дільниці та виборчі комісії, створення спеціальних виборчих дільниць, проведення дострокового голосування та скорочення часу голосування, голосування поза межами виборчої дільниці – вдома, на прибудинкових територіях, на територіях загального користування, застосування інших спеціальних процедур під приводом забезпечення безпеки.

Крім того, з метою забезпечення підготовки "виборчого процесу" уряд рф видав постанову від 30 травня 2026 року № 660, якою визначив заходи щодо організаційного, матеріально-технічного, інформаційного, транспортного та безпекового забезпечення виборів із залученням широкого кола федеральних органів виконавчої влади, правоохоронних органів, спеціальних служб, органів влади суб'єктів російської федерації та інших державних інституцій.

Центральна виборча комісія, як і у попередні рази, рішуче засуджує рішення та дії органів влади рф, її окупаційних адміністрацій щодо організації підготовки і проведення на тимчасово окупованих територіях України будь-яких "виборів", зокрема до державної думи російської федерації, вважає їх нелегітимними та вчергове зазначає, що такі дії держави-агресора та її посадових осіб є посяганням на державний суверенітет і територіальну цілісність України, її державний устрій, закріплені в Конституції та законах України, підтримку непорушності яких неодноразово висловлювала Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй, зокрема, у резолюціях A/RES/68/262 від 27 березня 2014 року, A/RES/ES11/1 від 02 березня 2022 року, A/RES/ES-11/4 від 12 жовтня 2022 року, A/RES/ES-11/6 від 23 лютого 2023 року, A/RES/79/184 від 17 грудня 2024 року, A/RES/80/223 від 18 грудня 2025 року, а також містять ознаки національних та міжнародних злочинів.

Відповідно до статей 2, 132, 133 Основного Закону України суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною. Територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території. Автономна Республіка Крим, Донецька, Запорізька, Луганська, Херсонська області, місто Севастополь входять до складу України.

Закон України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" встановлює, що тимчасово окупована російською федерацією територія України є невід'ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а тимчасова

окупація російською федерацією частини території України є незаконною і не створює для держави-окупанта жодних територіальних прав. Будь-які органи, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території та їх діяльність вважаються незаконними, якщо такі органи або особи створені, обрані чи призначені у порядку, не передбаченому законом.

Організуючи підготовку та проведення "виборів" депутатів державної думи рф на тимчасово окупованих територіях України, держава-агресор вчергове грубо порушує основні принципи і загальновизнані норми міжнародного права, свої міжнародні зобов'язання щодо поваги територіальної цілісності і суверенітету України та принципи, які містяться у Статуті Організації Об'єднаних Націй, Заключному акті Наради з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінському заключному акті 1975 року), Меморандумі про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (Будапештському меморандумі 1994 року) та низці інших міжнародних договорів.

Згідно із Статутом Організації Об'єднаних Націй, Декларацією про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй від 24 жовтня 1970 року, кожна держава зобов'язана утримуватися від погрози силою або її застосування проти територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави, а також від будь-якого втручання у її внутрішні справи. Жодні територіальні здобутки, отримані внаслідок застосування сили, не можуть визнаватися законними.

За змістом статей 42, 43 та 45 Положення про закони і звичаї війни на суходолі, що є додатком до IV Гаазької конвенції 1907 року, держава-окупант зобов'язана, наскільки це можливо, забезпечувати громадський порядок і безпеку, поважаючи чинні на окупованій території закони держави, якій ця територія належить, та не має права примушувати населення окупованої території до присяги чи будь-яких форм політичної лояльності на користь окупаційної держави.

Необхідно зазначити, що за змістом законодавства російської федерації державна дума позиціонується як представницький законодавчий орган влади, депутати якого репрезентують інтереси громадян – мешканців відповідної території, що їх обрали, а отже, організація "виборів" її депутатів в одномандатних виборчих округах на тимчасово окупованих територіях України, зокрема Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської областей, де ці "вибори" планується провести вперше, є не лише ще одним проявом грубого нехтування нормами міжнародного права з боку країни-агресора, а й намаганням провести новий етап так званої інтеграції захоплених українських земель у державно-правову систему рф, черговою спробою протиправно включити частину території України до російського конституційного та політичного простору, створити хибну уяву про наявність "політичного представництва" громадян України – мешканців тимчасово окупованих територій у російському органі державної влади.

Також слід звернути особливу увагу, що в разі проведення "виборів" депутатів державної думи рф на тимчасово окупованих територіях України та врахування "голосів виборців" з цих територій у результатах "виборів" виникне однозначний висновок про нелегітимність таких результатів для держави-агресора та нелегітимність "обраної" державної думи рф зокрема, оскільки під час розподілу мандатів враховуватимуться "результати" з тимчасово окупованих територій України. Таким чином, жоден "обраний депутат" в одномандатних округах, утворених на тимчасово окупованих територіях України, і державна дума загалом як представницький орган російської федерації не можуть бути визнані цивілізованим демократичним світом як легітимно обрані та сформована, що повинно мати наслідком невизнання їхніх повноважень та недопущення будь-яких правовідносин з ними.

Комісія зазначає, що організація російською федерацією незаконних "виборів" на тимчасово окупованих територіях України має системний та повторюваний характер і супроводжується грубими порушеннями фундаментальних прав та свобод громадян України.

Попередні незаконні виборчі процедури, організовані країною-агресором на цих територіях, супроводжувалися адміністративним та силовим примусом до участі у голосуванні, обходом місць проживання громадян представниками окупаційних адміністрацій у супроводі озброєних осіб, переслідуванням осіб, які відмовлялися брати участь у голосуванні.

У доповідях Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини за 2022–2025 роки неодноразово зазначалось, що на тимчасово окупованих територіях України систематично відбуваються свавільні затримання цивільного населення, катування, насильницькі зникнення, переслідування громадян за проукраїнську позицію, примусове нав'язування громадянам України громадянства рф, обмеження свободи вираження поглядів, свободи релігії та права на приватність, незаконний збір персональних даних та інші системні порушення основоположних прав людини.

Парламентська асамблея Ради Європи у резолюції від 27 січня 2026 року № 2636 (2026) "Вибори у часи кризи" із посиланням на свою резолюцію від 24 червня 2025 року № 2605 (2025) "Правові та правозахисні аспекти агресії Російської Федерації проти України" підтвердила, що відповідно до міжнародних демократичних стандартів вибори не можуть проводитися в умовах воєнного стану, та нагадала, що рф повторювано примушувала українських цивільних осіб на тимчасово окупованих територіях України брати участь у так званих виборчих процесах, зокрема у місцевих "виборах" у 2023 році, а також президентських "виборах" у 2024 році, зробивши висновок, що такі практики порушують засадничі принципи міжнародного права, включно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй, а також ставлять під сумнів будь-які претензії щодо легітимності цих виборів.

15 липня 2026 року Бюро демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ) ОБСЄ оприлюднило 9-й проміжний звіт щодо порушень міжнародного гуманітарного права та міжнародного права у сфері прав людини у ході

розв'язаної рф агресивної війни проти України, що охоплює період з 01 грудня 2025 року до 31 травня 2026 року. Експерти БДПІЛ наголошують на триваючих кампаніях незаконного призову та примусової мобілізації громадян України, у тому числі молоді, на тимчасово окупованих територіях для участі у війні проти України, а також на систематичному придушенні свободи вираження поглядів, зокрема переслідуванні осіб за антивоєнну позицію. Іншим важливим елементом звіту є підтвердження цілеспрямованих спроб держави-агресора змінити статус і характер тимчасово окупованих територій шляхом примусової паспортизації, русифікації, мілітаризації освіти, примусового призову, придушення незгоди і незаконних судових процесів, а також переслідування цивільних, зокрема кримських татар.

Зазначене дає підстави для висновку про очевидну протиправність дій та рішень органів влади держави-агресора, а також її окупаційних адміністрацій щодо організації та проведення псевдовиборів до державної думи російської федерації на тимчасово окупованих територіях України, призначених на 20 вересня 2026 року, і вчергове підтверджує, що жодна нелегітимна дія чи рішення не може мати наслідком правомірний результат.

На сьогодні країна-агресор вживає заходів щодо організації чергової спроби залучити українських громадян – мешканців тимчасово окупованих українських територій до участі у так званих народних волевиявленнях, метою яких є намагання поширити юрисдикцію росії на суверенну територію України через сформовані у незаконний спосіб представницькі органи окупаційної влади чи обрання відповідних посадових осіб.

Указані дії державних органів російської федерації, їхніх посадових осіб свідчать про продовження злочинних, протиправних дій, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам України, її національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права та свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод.

Разом з тим у діях та/або рішеннях посадових осіб органів влади російської федерації, її окупаційних адміністрацій, а також громадян України, які прямо чи опосередковано братимуть участь у вказаних нелегітимних виборах, можуть міститися ознаки складів злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України, зокрема:

дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій, публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій (стаття 109);

умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а також

публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій (стаття 110);

фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, та вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади (стаття 110²);

діяння, умисно вчинені громадянином України на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України (стаття 111);

публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України, добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, або добровільне обрання до таких органів, а також участь в організації та проведенні незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території або публічні заклики до проведення таких незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території, організація та проведення заходів політичного характеру, здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради, активна участь у таких заходах (стаття 111¹);

умисні дії, спрямовані на допомогу державі-агресору (пособництво), збройними формуваннями та/або окупаційній адміністрації держави-агресора, вчинені громадянином України, іноземцем чи особою без громадянства, за винятком громадян держави-агресора, з метою завдання шкоди Україні шляхом: реалізації чи підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора; добровільного збору, підготовки та/або передачі матеріальних ресурсів чи інших активів

представникам держави-агресора, її збройним формуванням та/або окупаційній адміністрації держави-агресора (111²).

Таким діям повинна бути надана належна оцінка суб'єктами застосування санкцій та компетентними правоохоронними органами.

Враховуючи викладене, Комісія закликає громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, утриматися від участі в будь-яких заходах, пов'язаних з організацією, підготовкою та проведенням "виборів" до державної думи російської федерації, зокрема від участі у формуванні незаконних виборчих органів, висуванні кандидатів, здійсненні агітації, інформаційній підтримці, спостереженні, або іншого сприяння проведенню таких заходів тощо.

Незаконні рішення та дії органів влади російської федерації, її окупаційних адміністрацій щодо організації та проведення псевдовиборів до державної думи рф на тимчасово окупованих територіях України вимагають безумовного засудження як Україною, так і міжнародною демократичною спільнотою.

Усі факти організації, підготовки і проведення незаконних виборчих процедур, а також пов'язані з ними задокументовані випадки примусу населення, порушення фундаментальних прав людини, діяльність окупаційних адміністрацій, незаконне залучення державних органів рф та інші дії, спрямовані на інтеграцію тимчасово окупованих територій України до політичної та правової системи держави-агресора, мають бути належним чином зафіксовані як докази системної політики російської федерації та передані компетентним органам, зокрема для використання у межах міжнародних механізмів притягнення винних осіб до відповідальності, у тому числі в рамках діяльності майбутнього Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України.

У резолюції від 24 лютого 2026 року "Чотири роки агресивної війни росії проти України та внесок Європи у справедливий мир та сталу безпеку для України" (2026/2599(RSP)) Європейський парламент знову підтвердив свою непохитну солідарність з народом України та підтримку незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, засудив жорстоку агресивну війну рф проти України та вимагає від неї повністю та беззастережно припинити всі військові дії в Україні, назавжди припинити порушувати чи загрожувати суверенітету, незалежності та територіальній цілісності України, а також підтвердив, що Європейський Союз і надалі не визнаватиме тимчасово окуповані території України російською територією.

Особливу увагу влада рф приділяє намірам здійснити міжнародну легітимізацію "виборів" на тимчасово окупованих територіях України шляхом забезпечення присутності іноземних "спостерігачів" та проросійських громадсько-політичних сил. Для цього створюються контрольовані платформи "міжнародних спостерігачів", які фактично діють в інтересах росії та отримують за це винагороду.

Зокрема, у квітні 2026 року за участі центральної виборчої комісії рф та міністерства закордонних справ рф було оголошено про створення так званої

міжнародної асоціації спостереження за виборами. Російські високопосадовці відкрито заявляють, що мета цієї структури – підірвати довіру до авторитетних міжнародних місій. Як зазначив міністр закордонних справ рф, вона має стати протипологом "західним" підходам до спостереження за виборами.

У такому контексті слід зазначити, що у спільній заяві керівництва Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі та БДПЛ ОБСЄ від 06 серпня 2026 року щодо відмови російської федерації запросити спостерігачів ОБСЄ на майбутні вибори до державної думи рф констатовано, що ці вибори стануть уже третім поспіль загальнонаціональним виборчим процесом у рф, який відбуватиметься без незалежного спостереження ОБСЄ, що є порушенням взятих державою-агресором зобов'язань відповідно до Документа Копенгагенської наради Конференції з людського виміру Конференції з Безпеки та Співробітництва у Європі від 29 червня 1990 року (Копенгагенський документ).

Також у вказаній заяві вкотре засуджено рішення рф організувати голосування на тимчасово окупованих територіях України та зазначено, що результати будь-яких "виборів", організованих російською федерацією, не матимуть юридичної сили згідно з міжнародним правом; такі дії суперечать міжнародному праву та порушують суверенітет і територіальну цілісність України в межах її міжнародно визнаних кордонів.

Комісія зауважує, що відповідно до міжнародних стандартів важливу роль у підвищенні довіри до демократичного виборчого процесу відіграє спостереження за виборами, яке покликане сприяти проведенню вільних виборів як одного з основних загальноєвропейських принципів, та звертає увагу міжнародної спільноти, що згідно з пунктом 11 Декларації принципів міжнародного спостереження за виборами (ООН, Нью-Йорк, 27 жовтня 2005 року) жодна з організацій не повинна відряджати міжнародну місію зі спостереження за виборами до країни за умов, коли існує ймовірність того, що її присутність розглядатиметься як легітимізація явно недемократичного процесу виборів.

Такі фейкові спостерігачі не здійснюють незалежного міжнародного спостереження у його загальновизнаному розумінні, не мають належного мандата та не представляють авторитетних міжнародних організацій, а використовуються тільки як інструмент інформаційно-психологічного впливу для поширення заздалегідь підготовлених політично мотивованих висновків, щоб створити ілюзію міжнародного схвалення незаконних виборчих процедур та виправдати їх проведення.

Подібна практика не лише становить загрозу належним демократичним процесам, а й дискредитує інститут міжнародного спостереження за виборами. Використання псевдоміжнародних механізмів спостереження, підміна незалежних та професійних спостерігачів політично контрольованими псевдомісіями спотворюють сутність міжнародного спостереження, підривають довіру до міжнародних стандартів оцінки виборчих процесів та створюють небезпечний прецедент використання цього інституту як інструменту

інформаційного впливу, політичної маніпуляції, засобу легітимізації актів агресії, окупації та інших грубих порушень міжнародного права.

З огляду на викладене слід наголосити, що жодні особи, організації чи структури, діяльність яких організовується, координується, підтримується або контролюється державою-агресором чи її окупаційними адміністраціями, не можуть визнаватися міжнародними місіями зі спостереження за виборами у розумінні міжнародних стандартів, а підготовлені ними заяви чи висновки не мають міжнародної легітимності та не можуть розглядатися як об'єктивна оцінка виборчого процесу. Також Комісія вважає неприпустимим використання так званих міжнародних спостережних місій для легітимізації незаконних виборчих процесів, організованих державою-агресором на тимчасово окупованих територіях України.

Будь-яка участь іноземних громадян, представників іноземних політичних партій, громадських об'єднань, медіа чи місій спостереження на тимчасово окупованих територіях України у спостереженні, висвітленні або публічному схваленні зазначених псевдовиборів може бути використана російською федерацією для створення хибної видимості міжнародного визнання та демократичності незаконного виборчого процесу.

З метою недопущення порушення міжнародних стандартів у частині спостереження за виборами Комісія вважає за необхідне вчергове закликати іноземні держави та їхні органи адміністрування виборів, а також міжнародні організації, міжнародні місії зі спостереження за виборами, представників іноземної громадськості та політичних партій, журналістів не брати участі в спостереженні за процесом "виборів" до державної думи російської федерації на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської областей, Автономної Республіки Крим та в місті Севастополі, не визнавати результатів таких "виборів", а також легітимності сформованої унаслідок їх проведення державної думи рф.

Враховуючи викладене, відповідно до статей 1, 2, 17, 19, 69, 73, 132–134 Конституції України, керуючись статтями 1, 2, 11–13, 16, 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Комісія **п о с т а н о в л я є**:

1. Засудити протиправні рішення та дії органів влади російської федерації та її окупаційних адміністрацій щодо організації підготовки і проведення на тимчасово окупованих територіях України – в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року.

2. Наголосити, що всі спроби організації підготовки та проведення російською федерацією на тимчасово окупованих територіях України "виборів" депутатів державної думи російської федерації є нелегітимними, а результати такого голосування та всі документи, що оформлюються в процесі таких "виборів", зокрема протоколи про їх результати та депутатські мандати "обраних" депутатів, є юридично нікчемними і не створюють жодних правових наслідків.

3. Схвалити Заяву Центральної виборчої комісії про нелегітимність організації підготовки та проведення на тимчасово окупованих територіях України "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року (додається).

4. Звернутися до Міністерства закордонних справ України з проханням довести текст Заяви, схваленої пунктом 3 цієї постанови, до відома іноземних держав та відповідних міжнародних організацій.

5. Закликати громадян України – виборців, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, утриматися від участі в будь-яких заходах, спрямованих на організацію підготовки та проведення незаконних "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року, зокрема у формуванні так званих виборчих органів, балотуванні як кандидатів у депутати, поширенні інформації чи агітації, спостереженні за псевдовиборами та інших заходах.

6. Звернути увагу державних органів та органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, суб'єктів у сфері медіа, політичних партій і громадських об'єднань, підприємств, установ і організацій усіх форм власності, громадян України на кримінальну відповідальність за участь в організації та проведенні незаконних виборів на тимчасово окупованих територіях України, за публічні заклики до їх проведення та пособництво державі-агресору.

7. Рекомендувати обласним, районним військовим адміністраціям, військовим адміністраціям населених пунктів та органам місцевого самоврядування у межах повноважень та з урахуванням безпекової ситуації сприяти виявленню, фіксації та передачі правоохоронним органам України інформації про факти організаційного, фінансового, інформаційного, технічного, логістичного чи силового забезпечення незаконних "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року, а також про осіб, причетних до таких дій.

8. Звернутися до Служби безпеки України та Державного бюро розслідувань щодо внесення відповідно до підслідності до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальні правопорушення, пов'язані з організацією, підготовкою та проведенням на тимчасово окупованих територіях України незаконних "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року, забезпечення належного розслідування відповідних фактів, встановлення осіб та суб'єктів, причетних до організаційного, фінансового, інформаційного, технічного, логістичного, адміністративного або силового забезпечення зазначених псевдовиборів, з метою притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності, а також формування доказової бази для подальшого використання в межах міжнародного співробітництва та міжнародних механізмів притягнення російської федерації і причетних осіб до відповідальності, зокрема у рамках діяльності Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України.

9. Звернутися до Офісу Генерального прокурора щодо врахування зібраних матеріалів та відкритих кримінальних проваджень за фактами організації

підготовки та проведення російською федерацією незаконних "виборів" на тимчасово окупованих територіях України, забезпечення належної правової кваліфікації таких дій, встановлення всіх причетних осіб, належного документування доказів та використання відповідних матеріалів у межах здійснення міжнародно-правового співробітництва для притягнення посадових та службових осіб російської федерації до відповідальності, зокрема в рамках діяльності Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України.

10. Звернутися до Ради національної безпеки і оборони України щодо координації міжвідомчих заходів реагування, опрацювання питань застосування санкцій та інших заходів впливу стосовно посадових та службових осіб російської федерації, громадян інших держав, які підтримали та/або брали участь в організації та проведенні "виборів", у тому числі у спостереженні за "виборами", на тимчасово окупованих територіях України.

11. Копію цієї постанови надіслати Раді національної безпеки і оборони України, Міністерству закордонних справ України, Службі безпеки України, Державному бюро розслідувань, Офісу Генерального прокурора, а також обласним військовим адміністраціям та Київській міській військовій адміністрації для використання в роботі та доведення до відома відповідних районних військових адміністрацій, військових адміністрацій населених пунктів (у разі їх утворення), органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, громадян України.

12. Цю постанову оприлюднити на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

Голова
Центральної виборчої комісії

О. ДІДЕНКО

**Заява Центральної виборчої комісії
про нелегітимність організації підготовки та проведення на тимчасово
окупованих територіях України "виборів" депутатів державної думи
російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року**

Попри консолідовану позицію демократичного світу щодо невизнання тимчасово окупованих територій України територіями держави-агресора, її юрисдикції на цих територіях (резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй A/RES/68/262 від 27 березня 2014 року, A/RES/ES11/1 від 02 березня 2022 року, A/RES/ES-11/4 від 12 жовтня 2022 року, A/RES/ES-11/6 від 23 лютого 2023 року, A/RES/79/184 від 17 грудня 2024 року, A/RES/80/223 від 18 грудня 2025 року), російська федерація вчергове намагається поширити на тимчасово окуповані нею території Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей власний конституційний та адміністративний правовий устрій, інтегрувати ці території та громадян України, які на них проживають, до своєї політичної системи.

Ще однією спробою реалізації вказаної політики державою-агресором є організація підготовки та проведення на тимчасово окупованих територіях України так званих виборів депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року, які імітуватимуть демократичні процедури та створять видимість підтримки окупації. Для забезпечення проведення таких "виборів" російська федерація утворила на тимчасово окупованих українських територіях 11 одномандатних виборчих округів та розгорнула діяльність "виборчих органів".

Центральна виборча комісія як єдиний державний орган, уповноважений забезпечувати на всій території України організацію підготовки та проведення виборів і референдумів, рішуче засуджує рішення та дії органів влади російської федерації, її окупаційних адміністрацій щодо організації підготовки і проведення на тимчасово окупованих територіях України будь-яких "виборів", зокрема до державної думи російської федерації, та вкотре зазначає, що ці дії держави-агресора є черговою спробою протиправно включити частину території України до російського конституційного та політичного простору.

Комісія наголошує, що проведення "виборів" депутатів державної думи російської федерації на тимчасово окупованих територіях України, врахування голосів українських виборців у результатах таких "виборів" є незаконними діями, які не матимуть жодних юридичних наслідків. Повноваження осіб, обраних з урахуванням голосів громадян України на тимчасово окупованих територіях України, та легітимність сформованої за результатами таких

псевдовиборів державної думи російської федерації не можуть визнаватися міжнародною спільнотою.

Комісія також звертає увагу міжнародної спільноти, що згідно з пунктом 11 Декларації принципів міжнародного спостереження за виборами (ООН, Нью-Йорк, 27 жовтня 2005 року) жодна з організацій не повинна відряджати міжнародну місію зі спостереження за виборами до країни за умов, коли існує ймовірність того, що її присутність розглядатиметься як легітимізація явно недемократичного процесу виборів.

З метою недопущення порушення міжнародних стандартів щодо демократичних виборів у частині спостереження за виборами Комісія вважає за необхідне закликати представників світової спільноти не брати участі в спостереженні за процесом указаних "виборів" на тимчасово окупованих територіях України, тим самим не легітимізувати їхніх "результатів".

Підтверджуючи вірність цінностям та принципам демократії, верховенства права та прав людини, ґрунтуючись на положеннях Конституції України, зважаючи на принципи і норми міжнародного права, закріплені, зокрема, у Статуті Організації Об'єднаних Націй, Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Женевській конвенції про захист цивільного населення під час війни, Комісія вважає своїм обов'язком закликати іноземні держави та їхні органи адміністрування виборів, міжнародні організації, міжнародні місії зі спостереження за виборами, представників іноземної громадськості та політичних партій, журналістів:

1) засудити рішення та дії органів влади російської федерації і створених нею окупаційних адміністрацій щодо організації підготовки та проведення на тимчасово окупованих територіях України – в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях незаконних "виборів" депутатів державної думи російської федерації, призначених на 20 вересня 2026 року;

2) не визнавати жодних результатів проведених російською федерацією на тимчасово окупованих територіях України "виборів" та повноважень осіб, визнаних обраними за результатами таких "виборів", а також легітимності сформованої унаслідок їх проведення державної думи російської федерації;

3) не брати участі в спостереженні за процесом указаних "виборів", організованих окупаційною владою російської федерації на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей;

4) сприяти якнайшвидшому припиненню російською федерацією окупації українських територій, застосуванню та/або посиленню персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) стосовно посадових осіб і громадян російської федерації, причетних до організації на тимчасово окупованих територіях України підготовки та проведення указаних псевдовиборів.